

Шаршньова О.М. (Могилів, Республіка Білорусь)
Моўныя асаблівасці інтэрнэт-камунікацыі

У статті йдеться про мовні особливості інтернет-комунікації. Відзначається нестача уваги в лінгвістичній літературі стосовно заявленої тематики. Серед важливих особливостей білоруського інтернет-спілкування згадується білінгвізм. Характеризуються графічні, орфографічні, лексичні й фразеологічні особливості інтернет-діалогу.

Ключові слова: інтернет-спілкування, інтернет-комунікація, інтернет-діалог, репліка, графічне оформлення репліки, орфографічний аналіз, лексика, фразеологізм.

В статье речь идет о языковых особенностях интернет-коммуникации. Отмечается недостаток внимания в лингвистической литературе относительно заявленной тематики. Среди важных особенностей белорусского интернет-общения называется билингвизм. Характеризуются графические, орфографические, лексические и фразеологические особенности интернет-диалога. Ключевые слова: интернет-общение, интернет-коммуникация, интернет-диалог, реплика, графическое оформление реплики, орфографический анализ, лексика, фразеологизм.

The article deals with the language features of Internet communication. There is a lack of attention in the linguistic literature regarding the stated subject matter. Among the important features of the Belarusian Internet communication is bilingualism. Characterized by graphic, spelling, lexical and phraseological features of the Internet dialogue.

Key words: Internet communication, Internet communication, Internet dialogue, replica, graphic design of a replica, orthographic analysis, vocabulary, phraseology.

У сучасным грамадстве, яго жыцці і жыцці чалавека як грамадскай асобы інтэрнэт з'яўляецца неад'емнай, усё больш неабходнай часткай. Стварэнне інтэрнэта выклікала ўзнікненне ў яго межах новай, адметнай камунікацыі. Аднак з прычыны сваёй адноснай навізны і высокай дынамікі развіцця інтэрнэт-камунікацыя яшчэ не атрымала свайго належнага апісання і асэнсавання ў лінгвістычнай літаратуры. Не выпрацавана адзіная тэрміналогія, не вызначаны магчымыя напрамкі і метады даследавання. Нават у дачыненні да паняцця "інтэрнэт-камунікацыя" заўважаецца ўзаемазамяняльнае, часам не зусім апраўданае суіснаванне разнастайных слоў і выразаў: інтэрнэт-дыялог, электронны дыялог, камп'ютарная камунікацыя, электронная камунікацыя, электронныя зносіны, камп'ютарныя зносіны, віртуальныя зносіны і інш. Варта заўважыць, што інтэрнэт-зносіны маюць свае спецыфічныя ўласцівасці, якія адрозніваюць іх ад традыцыйных непасрэдных кантактных зносін. Асаблівасці электронных камунікацый абумоўліваюцца формай зносін, масавасцю і не ў апошнюю чаргу тым, што менавіта моладзь з'яўляецца асноўнай узроставай і актыўнай часткай інтэрнэт-супольнасці, якая сфарміравала, развіла і ўдасканаліла формы інтэрнэт-зносін.

Даследчыкі электроннага дыялогу адзначаюць яго дынаміку маўленчага ўзаемадзеяння, сістэмнасць абавязкаў яго ўдзельнікаў па задавальненні камунікацыйных патрэб суб'екта (Л. В. Самойленка) [5]; інтэрактыўны характар, поліфанічнасць і дыстантнасць (А. П. Бялінская, В. А. Ціхамандрыцкая) [1]; крэалізаванасць і гіпертэкставасць з уласцівымі ёй фрагментарнасцю, нелінейнасцю, бясконцасцю, рознароднасцю (В. В. Лутавінава) [4]; адмежаванасць ад іншых сфер камунікацыі, накіраванасць на дасягненне фатычнай мэты зносін, гарманічнае суіснаванне ўнікальных лексічных і граматычных характарыстык (Л. Ю. Іваноў) [3] і інш. А. І. Гарошка сістэматызуе ўласцівасці інтэрнэт-камунікацыі, называючы ў якасці асноўных поліфанічнасць; гіпертэкставыя і інтэрактыўныя магчымасці Сеткі; ананімнасць, дыстантнасць, фізічную непрадстаўленасць, магчымасць далучыцца ў любы момант да зносін у Сетцы або адлучыцца ад іх; адсутнасць інструментаў прымусу; замяшчальны характар зносін, калі

ўдзельнікі працэсу камунікацыі імкнуцца атрымаць неабходную інфармацыю пра суб'яднага па ніку, аватары, псеўданіме і г.д.; эмацыянальна; добраахвотна і пажадана кантактаў у Інтэрнэце [2].

Усё адзначанае дае права ўспрымаць інтэрнэт-камунікацыю як унікальную, спецыфічна арганізаваную тэкст (гіпертэкст) з усімі ўласцівымі для яго унутрытэкставымі і падтэкставымі катэгорыямі, а сукупна і тэматычна аб'яднаных рэплік характарызаваць як дыялагічнае адзінства, арганізаванае на адметных прынцыпах, блізкіх да спалучэння рэплік у вусным маўленні і адначасова рэзка, нават катэгарычна, супрацьпастаўленых ім.

Названыя папярэдне ўласцівасці непасрэдна ўплываюць на моўныя асаблівасці электронных зносін. Штуршком да ўзнікнення дыялога ў інтэрнэце можа стаць не толькі падзея грамадскага, культурнага, навуковага, палітычнага жыцця, а таксама любая больш-менш значная маўленчая падзея (выказванне палітыка або дзеяча культуры ці навукі), малюнак, фатаграфія, тэст, рэкламны ролік і інш. Пры стварэнні каментарыяў аўтарам неабходна максімальная канцэнтрацыя маўленчых сродкаў для пастаяннага стварэння рэплік і падтрымання ўвагі да іх. Аднак нават ідэальна аформленая, інфармацыйна насычаная, лагічная і пераканаўчая арганізаваная рэпліка далёка не заўсёды можа затрымаць увагу і выклікаць жаданне сканцэнтраваць увагу на строга акрэсленай тэматыцы. Фізічная непрадстаўленасць, немагчымасць бачыць і чуць суб'яднага ўплывае на культуру зносін, на якасць самавыражэння і творчай самарэалізацыі і, адпаведна, на разнастайнасць, паслядоўнасць і ўзаемазвязанасць ужытых маўленчых сродкаў – фанетычных, графічных, арфаграфічных, лексічных, фразеалагічных, словаўтваральных, граматычных, пунктуацыйных, стылістычных, структурных, тэкстаўтваральных.

Яскравым сродкам ілюстрацыі моўнай спецыфікі інтэрнэт-дыялога можа стаць, напрыклад, абмеркаванне артыкула С. Алексіевіч “Справу Курапат далей можа зрушыць толькі Якубовіч” [7] у электронным варыянце газеты “Наша ніва” (трэба заўважыць, што ва ўсіх прыведзеных прыкладах захавана аўтарскае афармленне рэплік):

смотрящий
05.08.2017 / 21:53

поздно стоять на коленях попадет туда откуда пришёл -много людям зла сделал

Guinness
05.08.2017 / 21:54

Лепей каб гэта зрабілі ўсе НКУС/МДБ/МУС пенсіянеры, якія атрымліваюць зараз ад незалежнай Беларусі персанальную пенсію.

Русафоб непамяркоуны, Змагар, Свядомы, Пан, Беларус-
туркабандэравец
05.08.2017 / 22:08

Як можа быць нацыянальны некропаль у Курапатах, і адначасова камуна-фашыскі псеудагістарычны, фейкавы комплекс “лінія джугашвілі”? Прабачце, але тут падходзіць жарт: “Вы альбо здыміце крыж, альбо адзеньце трусы”

алекс
05.08.2017 / 22:14

Всё-таки Светлана Александровна неискоренимо советский человек. Она считает, что для любых преобразований нужен лидер. Ну ладно я с ней не согласен. Кто я такой, ё-маё?) А вот Лев Николаевич Толстой – ФИГУРА! И он с ней тоже спорит! Двумя томами «Войны и мира»! Во как он с ней не согласен!))

Simpson
05.08.2017 / 22:14

Ксли лаурэат сказаў, то встанет. Ждите)

анон
05.08.2017 / 22:24

НН, у мяне да вас вялікая просьба: баньце ватных тролей, не дазваляйце ім цяўкаць на Алексіевіч!

Палешучка
05.08.2017 / 22:31

Интересно, а как в очереди в поликлинике С.А. проверила национальность каждого?

Верны
05.08.2017 / 22:32

Нашчот Якубовіча інжынерка чалавечыскіх душ ашыбілася. Ён адназначны як лом у разрэзе. Аб чым сьвідзеціць усё што ён зрабіў.

Працытаваны дыялог карэнным чынам адрозніваецца ад прывычнага вуснага і стылізаванага мастацкага дыялогу. Па сутнасці, гэта нават і не дыялог у прывычным яго разуменні, а абмен думкамі адносна папярэдня акрэсленай тэмы. Пры гэтым кожнае выказванне мае адметныя рысы аўтарскай індывідуальнасці. Ужо на аснове гэтага дыялогу можна сцвярджаць спецыфічныя ўласцівасці інтэрнэт-камунікацыі нагул і беларускай інтэрнэт-камунікацыі ў прыватнасці.

Характэрная для Рэспублікі Беларусь сітуацыя білінгвізму не магла не паўплываць на двухмоўнае афармленне рэплік і, адпаведна, на стварэнне натуральнай і чаканай (хоць і далёка не пажаданай) інтэрферэнцыйнай карціны: у беларускамоўных рэпліках назіраюцца рускамоўныя элементы: *нашчот, сьвідзецільствуе* (Верны). Можна дапусціць, што аўтар такім чынам спрабуе не толькі стварыць уражанне вуснай рэплікі, наблізіць абмеркаванне да жывой гаворкі, але і надаць свайму меркаванню адценне іранічнасці. Наўрад ці аўтара можна абвінаваціць у непісьменнасці: у сваёй рэпліцы ён свядома выкарыстоўвае перыфразу (*інжынерка чалавечыскіх душ*), фразеалагізм (*як лом у разрэзе*), што яўна сцвярджае яго дастатковы слоўнікавы запас. Рускамоўныя выказванні ў сваю чаргу таксама ўтрымліваюць беларускамоўныя адзінкі: *лаурэат* (Simpson). Выкарыстоўваючы пры напісанні слова элемент беларускай арфаграфіі камунікант, відавочна, іранізуе над зместам вылучанага такім чынам слова.

Спецыфіка графічнага афармлення віртуальных рэплік звязана, з аднаго боку, з узроўнем валодання камунікантам навыкамі камп'ютарнага набору, а таксама з жаданнем (або, наадварот, нежаданнем) паказаць свае навыкі: злучок замест працяжніка, прабел паміж словам і знакам прыпынку: *прішёл – много людям зла сделал* (смотрящий); *Прабачце, але тут падходзіць жарт*: (Русафоб непамяркоуны, Змагар, Свядомы, Пан, Беларус-туркабандэравец); выкарыстанне у замест ў: *непамяркоуны, псеудагістарычны* (Русафоб непамяркоуны, Змагар, Свядомы, Пан, Беларус-туркабандэравец); ігнараванне вялікай літары ў пачатку радка і ў выпадках, якія патрабуюць яе напісання: *поздно стоятъ на коленях...* (смотрящий), выпадковае выкарыстанне адной літары замест другой: *қсли*. З другога боку, арыгінальнае выкарыстанне графікі можа мець важкі падтэкст. Камунікант знарок піша з вялікіх літар усё слова: *ФИГУРА* (алекс), каб сканцэнтраваць у ім дадатковую ўвагу, падкрэсліць значнасць названай асобы; адмаўляецца ад напісання вялікай літары: *джугашвілі* (Русафоб непамяркоуны, Змагар, Свядомы, Пан, Беларус-туркабандэравец), каб выказаць сваю непавагу да згаданай асобы; уводзіць дадатковыя графічныя сродкі для адлюстравання сваіх эмоцый або насмешліва-іранічных адносін да прачытанага: *Во как он с ней не согласен!*) (алекс); *Ждите*) (Simpson). Звяртаюць на сябе ўвагу выкарыстаныя ў ніках сродкі лацінскай графікі: *Simpson, Guinness*. Іх ужыванне мае выразны псіхалагічны аспект, бо часта дапамагае стварыць уяўны партрэт удзельніка дыялога, меркаваць пра ўзровень яго ведаў.

Асобнай увагі заслугоўвае арфаграфічны аналіз інтэрнэт-рэплік. Відавочна, што пры напісанні слоў камуніканты даволі рэдка

прытрымліваюцца правіл арфаграфіі на працягу ўсяго свайго выказвання. Можна дапусціць, што гэта звязана не толькі і не столькі з няведаннем пэўнага правіла, колькі з дадзенай электроннай камунікацыяй магчымасцю не трымаць сябе ў пэўных рамках, пісаць у адпаведнасці з уласнымі патрэбамі, у залежнасці ад жадання/нежадання пэўным чынам абмяжоўваць свабоду выражэння ўласнай думкі, падпарадкоўваць сябе строга акрэсленай сістэме, сачыць за культурай маўлення. Ужо зыходзячы з таго, як паслядоўна рэплікант прытрымліваецца правіл напісання слоў, якія адступленні дапускае і наколькі часта, можна меркаваць і пра яго ўзровень валодання мовай, і пра яго здольнасць успрымаць арфаграфію як адзін са сродкаў самарэалізацыі ў віртуальнай прасторы, і пра ўменне выражаць праз напісанае слова свае адметныя эмоцыі. Працытаваны дыялагічны фрагмент змяшчае даволі значную колькасць слоў, якія не адпавядаюць правілам як беларускай, так і рускай арфаграфіі: *некропаль*, *джугашвілі*, *камуна-фашыскі*, *падходзіць* (Русафоб непамяркоуны, Змагар, Свядомы, Пан, Беларус-туркабандэравец); *чалавечыскіх*, *ашыбілася*, *свiдзeцiльстве* (Верны); *лаурэат* (Simpson). Запіс у адпаведнасці з вымаўленнем дапамагае ўдзельніку дыялогу наблізіць сваю мову да гутарковай, стварыць уражанне жывога, натуральнага маўлення, акцэнтаваць увагу як на асобных дэталях выказвання, так і на самой сітуацыі білінгвальных зносін, напоўніць выказванне сарказмам, гумарам, іроніяй, перадаць свой настрой і адносіны да суразмоўцы ці апанента.

Лексіка працытаванага віртуальнага дыялогу разнастайная: выкарыстоўваюцца агульнаўжывальныя словы і словы абмежаванага ўжывання, актыўныя і пасіўныя, спрадвечнабеларускія і запазычаныя. Аналіз спецыфікі інтэрнэтнай лексікі пажадана праводзіць у двух напрамках – лексіка імёнаў удзельнікаў дыялогу (псеўданімаў, нікаў) і лексіка рэплік.

Асаблівай выразнасцю, нават імпліцытнай насычанасцю вылучаецца лексіка нікаў. Часцей за ўсё камунікант вельмі ўважлівы да падбору свайго псеўданіма, бо спрабуе праз яго, з аднаго боку, максімальна выразна выказаць сваю сутнасць, а з другога боку, застацца загадкавым, таемным, неразгаданым. У працытаваным дыялогу аўтары нікаў або адкрыта вылучаюць на пярэдні план нейкую ўласціваць, якую лічаць сваёй выразнай, вызначальнай рысай (Верны, Палешучка); або даюць сабе поўную характарыстыку, неабходную для разумення выказаных ім думак (Русафоб непамяркоуны, Змагар, Свядомы, Пан, Беларус-туркабандэравец); або, выражаючы сябе праз сувязь з іншымі асобамі, даюць сабе скрытую негатыўную ацэнку, якая ўжо сама па сабе дапамагае ім выказаць адносіны да артыкула (Simpson – дрэнны хлопчык (дрэнны, відаць, таму, што не

згодны з наданнем С. Алексіевіч звання Нобелеўскага лаўрэата), смотрыць – упаўнаважвае сябе вырашаць асобныя пытанні, звязаныя з прадметам абмеркавання ці быць адказным за вырашэнне апісанай сітуацыі?); або засяроджваюць увагу на няўным, скрытым змесце свайго імені (Guinness – асоба з такім псеўданімам нейкім чынам звязана з пивам (але як у такім выпадку правесці паралель паміж іменем аўтара і зместам яго выказвання?) ці рэкордамі (прэтэндуе на самы змястоўны, самы трапны каментарый?); або проста скрываюць сваю асобу (анон – скарачанае ад ананім, алекс – невядома: Аляксандр ці Аляксей, па сутнасці, таксама ананім), накіроўваючы чытача (камуніканта) непасрэдна да зместу рэплікі.

Спецыфічнай асаблівасцю інтэрнэт-рэплік з’яўляецца выкарыстанне “віртуальных слоў”, г.зн. слоў, якія могуць функцыянаваць толькі ў межах інтэрнэт-зносін: *тролінг* – форма сацыяльнай правакацыі ці здзеку ў сеткавых зносінах; *троль* – карыстальнік інтэрнэта, які ажыццяўляе тролінг; *троліць* – размяшчаць у інтэрнэце правакацыйныя паведамленні з мэтай выклікаць канфлікты, узаемныя абразы паміж камунікантамі; *баніць* – пазбаўляць зносін пэўнага ўдзельніка; *ватны*, *ватнік* – словы, якія перадаюць негатыўныя, зняважлівыя адносіны да фанатычна настроеных псеўдапатрыётаў і інш. Словы такога тыпу вылучаюцца інфармацыйнай насычанасцю, эмацыянальна-экспрэсіўнай афарбаванасцю і дапамагаюць максімальна дакладна і хутка выказаць сваю думку, наблізіць дыстантны пісьмовы абмен думкамі да вуснага кантактнага. Фраза *баніць ватных тролей* ў пазаінтэрнэтных зносінах магла б мець прыкладна наступны выгляд: *“Ізаліруйце ад іншых суб’яднаў фанатычна настроеных псеўдапатрыётаў, якія ажыццяўляюць сацыяльныя правакацыі”*. Падтрымліваць хуткі абмен думкамі ў інтэрнэт-дыялогах дапамагаюць рознага тыпу скарачэнні, сярод якіх не толькі традыцыйныя, але і аўтарскія абрэвіятуры, значэнне якіх відавочнае для абмеркавальнікаў пэўнай сітуацыі: *НКУС/МДБ/МУС* (Guinness); *НН* (анон); *С.А.* (Палешучка).

Уключэнне фразеалагізмаў у рэплікі віртуальных суразмоўцаў даволі тыповае і абумоўлена ўзроўнем ведаў камунікантаў, іх веданнем мовы, лексіка-фразеалагічным запасам: *стояць на коленах* (смотрыць), *як лом у разрэзе* (Верны). Прычым апошні выраз па прычыне свайго навізны даволі рэдкі ва ўжыванні. Лічыць яго фразеалагізмам дазваляе ўстойлівасць, узнаўляльнасць, цэласнасць, а таксама той факт, што сэнс вынікае не з сумы асобных кампанентаў, а з усяго спалучэння ў цэлым. Менавіта камп’ютарныя зносіны ўплываюць на распаўсюджванне многіх слоў і выразаў (як гэта мае месца ў прыведзеным прыкладзе) і з’яўляюцца крыніцай папаўнення лексікі і фразеалогіі сучаснай беларускай мовы.

Імкненне да максімальна хуткай перадачы сваіх думак у выпадку імпульсіўнага рэагавання на прачытаны твор ці абмяркоўваемую падзею або з мэтай падтрымання дыялогу перашкаджае аўтарам рэплік суправаджаць афармленне сваіх думак пастаноўкай адпаведных знакаў прыпынку. У некаторых выпадках знакі прыпынку зусім або часткова ігнаруюцца (смотрыць, Guinness, Верны), або ставяцца няправільна, прычым часцей за ўсё ў тых месцах, дзе аўтар рэплікі робіць уяўную паўзу (Русафоб непамяркоуны, Змагар, Свядомы, Пан, Беларус-туркабандэравец).

Афармленне з новага абзаца камунікантамі не выкарыстоўваецца з прычыны таго, што ў камп'ютарных зносінах клавіша *Enter* прызначаецца для адпраўлення напісанай інфармацыі. Адсутнасць абзаца, з аднаго боку, дапамагае абагульніць нават самыя супярэчлівыя погляды рэпліканта, а з другога боку, перашкаджае адэкватна ўспрыняць інфармацыю вялікага аб'ёму, асабліва ў выпадку шматаспектнага аналізу акрэсленай праблемы ці з'явы.

У структурных адносінах інтэрнэт-дыялог успрымаецца як інтэртэкст, бо ўключае ў сябе іншыя тэксты ў форме цытацыі, пераказу, спасылак на выказанае папярэдне: разнастайныя паведамленні, успаміны, абгрунтаванні, доказы, абагульненні, алюзіі аб'ядноўваюцца, узаемазвязваюцца, уплываюць адно на аднаго. Каб адэкватна ўспрыняць працытаваныя каментарыі да зыходнага тэксту С. Алексіевіч, неабходна не толькі арыентавацца ў праблемных пытаннях адносна абмяркоўваемай тэмы (што такое Курапаты і дзе яны знаходзяцца, хто такія С. Алексіевіч і Якубовіч, які нібыта можа вырашыць праблемы Курапат), але і валодаць пэўнай інфармацыяй пра іншыя закранутыя ў дыялогу акалічнасці (што такое Некропаль, хто такі Джугашвілі, што такое "лінія Джугашвілі", чаму Талстой, які жыў у іншым стагоддзі спрачаецца са С. Алексіевіч сваёй кнігай "Вайна і мір", як змест гэтай кнігі дапаможа асэнсаваць сучасныя падзеі і інш.). Інтэртэкстуальныя адносіны прыведзенага інтэрнэт-дыялогу пабудаваны на "ўзаемапранікненні тэкстаў розных часавых пластоў, і кожны новы пласт пераўтварае стары" [6, 13]. Інтэртэкстуальнасць як вызначальная рыса інтэрнэт-дыялогу дазваляе ўспрымаць яго як гіпертэкст, бо камп'ютарныя зносіны дапамагаюць арганізоўваць інфармацыю на розных узроўнях абагульнення, даюць магчымасць звяртацца да іншых тэкстаў як віртуальнай, так і рэальнай прасторы.

Існаванне і функцыянаванне беларускай мовы ў віртуальнай прасторы, безумоўна, заслугоўвае і патрабуе належнай увагі. Сёння інтэрнэт з'яўляецца самай важнай і неабходнай крыніцай інфармацыі. Яго такія магчымасці, як аператыўнасць, хуткасць і даступнасць сувязі паміж карыстальнікамі, дазваляюць успрымаць інтэрнэт як прыладу не толькі для

пазнання, але і для зносін. Электронная камунікацыя адрозніваецца ад вусных зносін, што дазваляе гаварыць аб яе адметнасці, спецыфічнасці. Інтэрнэт-дыялог толькі знешне звязваецца з зададзенай тэмай, у яго межах могуць быць значныя адхіленні ад заяўленай тэматыкі, рознага тыпу дадатковыя паведамленні, катэгарычнае ігнараванне зыходнай інфармацыі і інш. У мастацкім творы стылізаваны дыялог уяўляецца як мікратэкст, кантэкст, фрагмент тэксту, у той час як віртуальны дыялог мае ўсе ўласцівасці гіпертэксту. Гіпертэкставыя магчымасці інтэрнэт-камунікацыі поўнасьцю змяняюць успрыняцце тэксту: наяўнасць гіперспасылак дазваляе чытачу не толькі прытрымлівацца аўтарскага разгортвання тэксту, але і ажыццяўляць уласныя пошукі. Асноўная мэта вуснага і стылізаванага мастацкага дыялогу інфармацыйная, інтэрнэт-дыялог выразна ілюструе фатычную мэту зносін. Афармленне камп'ютарных зносін мае свае адметныя лінгвістычныя (фанетычныя, графічныя, арфаграфічныя, лексічныя, граматычныя, пунктуацыйныя, стылістычныя, структурныя і інш.) асаблівасці, якія ўплываюць на станаўленне і ўспрыманне віртуальнай асобы. Дэталёвае вывучэнне гэтых асаблівасцей дапаможа высветліць іх уплыў на фарміраванне сучаснай беларускай літаратурнай мовы, а таксама абгрунтаваць магчымасць функцыянавання не толькі вуснай і пісьмовай, але і новай, віртуальнай, формы зносін.

Даследванне віртуальнага маўлення павінна, па-першае, прадугледжваць зварот да цэлага шэрагу праблем, актуальных пры характарыстыцы любых рэалізацый мовы (маецца на ўвазе захаванне ўсіх тыпаў нормаў – моўных, камунікацыйных, этычных; выяўленне спецыфікі выкарыстання вербальных і невербальных сродкаў); па другое, абапірацца на вынікі навуковага аналізу пытанняў, непасрэдна звязаных са спецыфікай пэўнага віду маўлення ўзаемадзеяння, у ліку якіх варта назваць супастаўленне дыялагічных адзінстваў розных тыпаў з мэтай выяўлення ўласцівых ім камунікацыйных нормаў, ацэнку прагматычнай эфектыўнасці канкрэтных дыялогаў, вывучэнне ўмоў неабходнага камунікацыйнага выніку і інш.; па-трэцяе, улічваць магчымасці імпліцыйнага насычэння адзінстваў, больш шырокія ў параўнанні з вуснымі і стылізаванымі мастацкімі дыялагічнымі адзінствамі.

ЛІТАРАТУРА:

1. *Белинская Е.П.* Личность и новая информационная среда / *Е.П. Белинская О.А. Тихомандрицкая* // Социальная психология личности : учебное пособие для вузов. – М. : Аспект–Пресс, 2001. – 301 с.;
2. *Горошко Е.И.* Лингвистика Интернета : формирование дисциплинарной парадигмы / *Е.И. Горошко* // Жанры

Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. 2018. Випуск 33

и типы текста в научном медийном дискурсе. – Орел : Картуш, 2007. – Вып. 5. – С. 223-237; 3. *Иванов Л.Ю.* Язык в электронных средствах коммуникации / Л.Ю. Иванов // Культура русской речи : энциклопедический словарь-справочник / Под ред. Л. Ю. Иванова, А. П. Сковородникова, Е. Н. Ширяева и др. – М. : Флинта : Наука, 2003. – С. 791-793; 4. *Лутовинова О.В.* Линвокультурологические характеристики виртуального дискурса: диссертация ... доктора филологических наук: 10.02.19 / Лутовинова О.В. (место защиты : ГОУВПО «Волгоградский государственный педагогический университет»). – Волгоград, 2009. – 519 с.; 5. *Самойленко Л.В.* Электронный диалог как особый тип прагматических связей чат – коммуникантов / Л. В. Самойленко // Вестник Астраханского государственного технического университета. – 2015. – № 2 (60). – С. 94-101; 6. *Фатеева Н.А.* Контрапункт интертекстуальности, или Интертекст в мире текстов / Н. А. Фатеева. – М. : Агар, 2000. – 280 с.; 7. *Алексієвіч С.* Справу Курапат далей можа зрушыць толькі Якубовіч [Электронны рэсурс] / С. Алексієвіч. – Рэжым доступу : <http://nn.by/?c=ar&i=195226>. – Дата доступу – 07.08.2017.